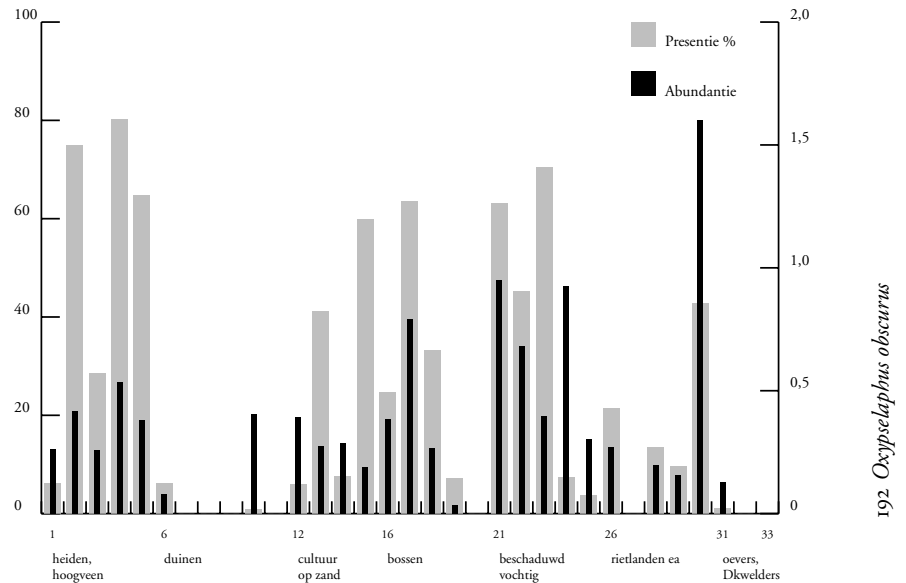

volgens Lindroth zowel in het voor- als najaar. De soort is carnivoor en predeert vooral op springstaarten (>50%, meest grotere soorten dan die waar *Agonum fuliginosum* en *Pterostichus diligens* op jagen), mijten (ca. 20%) en voor de rest spinnen en larven van vliegen en muggen (Diptera), deels ook fytofaag (DAWSON 1965). De larve is opgenomen in de tabellen van Arndt (1991) en Luff (1993).

Dispersie: dimorf. In Zweden (LINDROTH 1945), Denemarken (BANGSHOLT 1983), Zwitserland (MARGGI 1992) en in Drenthe (DEN BOER ET AL. 1980) zijn alleen ongevleugelde dieren aangetroffen (BANGSHOLT 1983, MARGGI 1992). In de polders werd tot 10% gevleugelde gevangen op een ca. 15 jaar oude plek in Oostelijk Flevoland, maar in de ca. 25 jaar oudere Noordoostpolder, was dit slechts 0,5% (HAECK 1971). In België werd gemiddeld over het land 2,7% macropterie aangetroffen (DESENDER 1989A). Er bleek een duidelijke scheiding tussen de kort- en de langvleugelige vorm te bestaan. Bij een aantal dieren werden volledig ontwikkelde vliegspieren gevonden. Een vliegwaarneming is bekend uit lichtvallen in Hongarije (K D R & SZÉL 1995). Lindroth (1945) noemde hem een goede verspreider, al moet hij het praktisch te voet doen. Gezien zijn kolonisatie van de polders, ca. 10 jaar na de drooglegging, kunnen we spreken van een krachtig verbreidingsvermogen, waarbij waarschijnlijk het vliegen wel een rol heeft gespeeld.

Bedreiging

Niet bedreigd. Niet bruikbaar als indicatorsoort.

GENUS PARANCHUS

soort 193

Areaal

Het genus heeft slechts 3 soorten, waarvan 1 Europese en 2 op de Canarische eilanden (MACHADO 1992). Zie ook fig. 210.

Oecologie en biologie

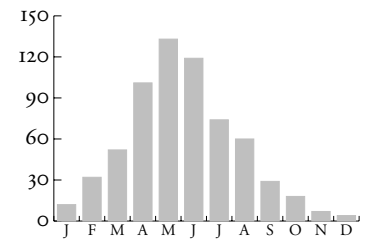
Zie *Paranchus albipes*. Voor de ordinatie, zie onder *Agonum* (fig. 212).

het gehele noordwesten en het uiterste zuidoosten, niet in de hoge delen van het land (MARGGI 1992). In België in het gehele land algemeen (DESENDER 1986).

Status: in Nederland en het omliggend gebied over het algemeen iets toegenomen (DESENDER & TURIN 1986, 1989).

Oecologie

Hygrofiel. Oeversoort van grote stilstaande wateren, zowel eutroof als oligotroof, maar ook vaak langs rivieren (LINDROTH 1986, LUFF 1998). Meestal vlak bij het water op zeer open, kale grond, meestal klei of lemig zand, vaak tussen stenen die tegen de waterkant liggen. Volgens verschillende auteurs ook aan de kust, met name in Denemarken en op de Britse

193 *Paranchus albipes*

★ Plaat 12:5

193 *Paranchus albipes* ★

Synoniemen

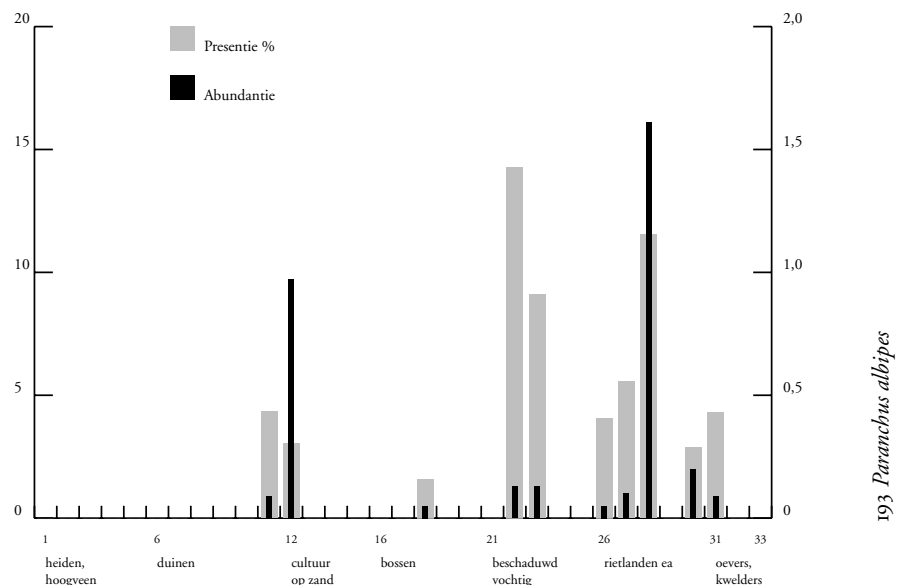
Agonum ruficornis, sensu Goeze; *Agonum albipes*.

Areaal

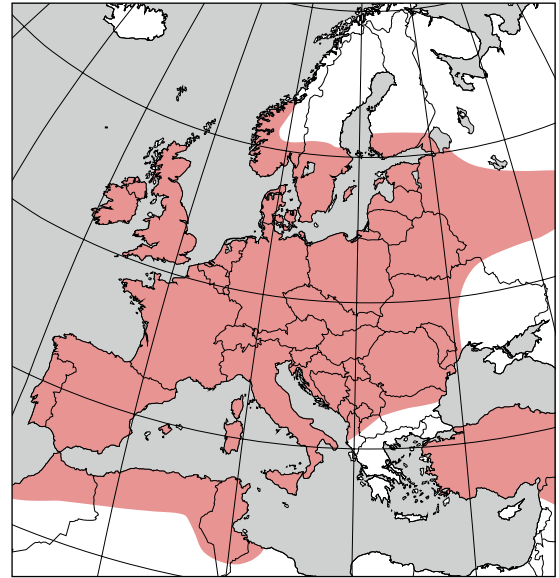
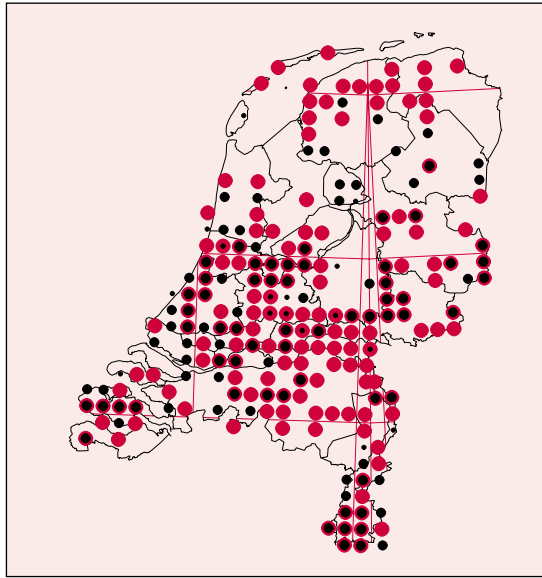
Holarctisch, Oost-Canada. Europa tot 60-61° noorderbreedte. Zuidelijk tot Spanje, Noord-Afrika, Madeira en de Canarische eilanden. Niet in het zuiden van het Balkanschiereiland. Naar het oosten tot Klein-Azië. **Areaalkarakteristiek:** 9, Nederland: subcentraal.

Voorkomen

In Nederland over het gehele land, het zwakst vertegenwoordigd op de zandgronden. Op de Britse Eilanden zeer wijd verbreid en algemeen, ook op de Shetland-eilanden (LUFF 1998). In Denemarken verbreid maar niet algemeen (BANGSHOLT 1983). In Fennoscandië in Zuid-Zweden, verder beperkt tot de zuidkusten van Noorwegen en Finland (LINDROTH 1945, 1986). In Duitsland overal vrij algemeen, alleen naar het oosten toe iets zeldzamer (HORION 1941). In Zwitserland in

193 *Paranchus albipes*

193 *Paranchus albipes*

Eilanden (O.A. LINDROTH 1974). Vrijwel beperkt tot het laagland en de heuvels, zelden montaan boven de 1000 m (BURMEISTER 1939). In Midden-Europa ook op grindachtige bodem (MARGGI 1992).

Vangpotten. Groep: H2 (30 series, 913 individuen). De vangsten komen voornamelijk uit natte terreinen, zoals natte bossen en struwelen [22-23] en rietland [27-28], maar ook van onverwachte plekken zoals schraal grasland en weiland op zandgrond [11-12], het betreft hier dan vangseries nabij oevers. **Eurytopie:** 4 (PRES = 0,3 en SIM = 0,5). **Bodem:** lemig zand. **Vocht:** 4. **Begeleiders:** *Pterostichus strenuus* 96,7% (4,6%), *Loricera pilicornis* 86,7% (3,8%), *Nebria brevicollis* 83,3% (3,7%), *Pterostichus vernalis* 83,3% (4,9%), *Pterostichus melanarius* 76,7% (4,6%), *Bembidion tetracolum* 73,3% (7,5%) en *Clivina fossor* 70% (4,5%).

Biologie

Strikt nachtactief. Voortplanting voornamelijk in het voorjaar met overwintering als imago, volgens Burmeister (1939), en Marggi (1992). De reproductieperiode is echter variabel en onder bepaalde omstandigheden kan najaarsvoortplanting plaatsvinden waarbij winterlarven optreden

(LUFF 1998), een vorm die in Fennoscandië eerder regel dan uitzondering is (LARSSON 1939, LINDROTH 1986). In elk geval worden uit veel streken ook winterlarven gemeld. De eieren worden dicht aan de oppervlakte in de bodem gelegd (ca. 25 stuks) en komen na 1-2 weken uit (BURMEISTER 1939). De larvale ontwikkeling in de zomer zou 7-8 weken in beslag nemen met aansluitend een poprust van ca. zeven dagen. De larve is opgenomen in de tabellen van Arndt (1991) en Luff (1993).

Dispersie: macropteer. De soort heeft echter vrij sterk gereduceerde vleugels (O.A. LINDROTH 1945) en in slechts zeer weinig gevallen beschikten dieren over volledig ontwikkelde vliegspieren, onder andere aan de oevers van snel stromend water (DESENDER 1989A). Dieren die gevangen werden op een beschaduwde oever aan stilstaand water, bezaten geen van alle vliegspieren. Desender vermeldde dat de dieren over het algemeen goed in staat zijn om lopend de winterbiotoop, bijvoorbeeld rivierdijken, te bereiken. De soort is ook in Zuidelijk Flevoland aangetroffen.

Bedreiging

Niet bedreigd. Te weinig duidelijkheid over de bruikbaarheid als indicatorsoort.

GENUS LIMODROMUS

soorten 194-195

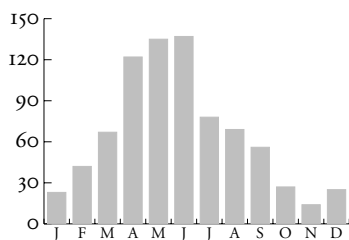
Synoniem

Platynus part. auct.

Middelgrote (7-10 mm) bruine of zwarte soorten.

Areaal

Holarctisch, maar het merendeel van de ca. 20 soorten is beperkt tot het Palearctische gebied; ca. 6 soorten komen voor in Europa (JUNK & SCHENKLING 1931), twee in Nederland. De Nederlandse verspreiding van de soorten van dit genus en de andere van *Agonum* afgesplitste genera is samengevat in fig. 210.

194 *Limodromus assimilis*

Oecologie

De soorten bewonen meest schaduwrijke oevers en moerasen. *A. dorsalis* is ondergebracht bij de ordinatie van *Agonum* (fig. 212).

Taxonomie

In navolging van Schmidt (1998) hier als zelfstandig genus opgevoerd.

194 *Limodromus assimilis*

Synoniem

Agonum assimilis.